

نقش مدرس در شکل‌گیری و افزایش انگیزه فراگیری زبان روسی به عنوان زبان خارجی

جمیله بابازاده*

استادیار زبان روسی، دانشکده زبان‌ها و ادبیات خارجی، دانشگاه تهران، ایران

مهناز رهبری**

دانشجوی دکترای آموزش زبان روسی، دانشکده زبان‌ها و ادبیات خارجی، دانشگاه تهران، ایران

(تاریخ دریافت: ۸۹/۵/۱۹، تاریخ تصویب: ۹۱/۴/۲۵)

چکیده

در مقاله حاضر به شخصیت و عملکرد مدرس زبان روسی، به عنوان زبان خارجی، متناسب با شرایط ایران پرداخته می‌شود. در این مقاله تلاش بر آن است تا نقش مدرس زبان روسی و وظایف او در نظام آموزشی- تربیتی دانشگاه تهران بررسی شود. به همین منظور در مقاله حاضر، آرای نظریه‌پردازانی همچون مالچانوفسکی که پژوهش‌های عمده‌ای در زمینه عملکرد مدرس زبان روسی، به عنوان زبان خارجی دارد و نیز دیگر نظریه‌پردازان، مورد بررسی قرار گرفته‌اند. به نظر نگارندگان مقاله، وظیفه انگیزشی-گرایشی مدرس زبان، وظیفه‌ای مهم‌تر و حیاتی‌تر از دیگر وظایف آموزشی وی به شمار می‌رود. در مقاله حاضر نه تنها مسئله انگیزش به عنوان یکی از مهمترین و به‌روزترین مسائل در زمینه تدریس مطرح می‌شود، بلکه توصیه‌ها و راهکارهایی پیشنهاد می‌شود که به جنبه عملی مسئله فوق کمک کرده و مدرس زبان روسی به عنوان زبان خارجی را به سمت خودتحلیلی هدایت می‌نماید که به نوبه خود موجب رشد حرفه‌ای و شغلی و نیز خودآگاهی رسالت آموزشی او خواهد شد.

واژه‌های کلیدی: وظایف آموزشی-تربیتی، مدرس زبان روسی به عنوان زبان خارجی، انتظارات دانشجویان، وظیفه انگیزشی-گرایشی.

* تلفن: ۰۲۱-۶۱۱۱۹۰۲۶، دورنگار: ۰۲۱-۸۸۶۳۴۵۰۰، E-mail: babazade@ut.ac.ir

** تلفن: ۰۲۱-۶۱۱۱۹۰۲۶، دورنگار: ۰۲۱-۸۸۶۳۴۵۰۰، E-mail: m_rahbari@ut.ac.ir

مقدمه

در اصول و روش تدریس، ساختار آموزشی به سه جزء تقسیم بندی می‌شود: مدرس، کتاب درسی (ابزار آموزشی) و زبان‌آموز. بدون تأثیرگذاری هماهنگ، دقیق و متقابل این سه بخش، برآیند نتیجه اندک و چه بسا ناممکن است. بی‌گمان هر چه پژوهش درباره هر یک از این اجزاء بیشتر باشد، به همان نسبت نظام آموزشی عملکرد مؤثرتری خواهد داشت. آنچه که به موضوع زبان روسی، به عنوان زبان خارجی، مربوط می‌شود، این است که بخش عظیمی از پژوهش‌های نظری صورت گرفته در مرحله اول، به زمینه‌های مختلف زبانی زبان روسی به عنوان زبان خارجی، در مرحله بعد به اصول و روش تدریس و سپس در سطح بسیار پایین‌تری به زبان‌آموزان، به عنوان موضوع آموزش، اختصاص دارد و در مرحله آخر به پژوهش‌هایی می‌پردازد که موضوع اصلی آن خود مدرس است. عملکرد مدرس زبان روسی، در آموزش زبان خارجی، مطابق با ویژگی تکالیف و مسئولیت‌هایش کاری بسیار پیچیده و دشوار است. اهداف عملکرد مدرس و روابطی که مدرس در آن قرار می‌گیرد، وظیفه او را در نظام آموزشی تعیین می‌کند.

می‌دانیم که اهداف آموزشی، نتیجه آرمانی عملکردی تربیتی‌اند که از قبل پیش‌بینی شده باشند. اهداف آموزشی به عوامل اجتماعی بستگی دارند. به عبارت دیگر، اهداف آموزشی باید منطبق با نیاز جامعه باشند که از یکسو در آن ضروریات جامعه در موضوع درسی و عملکرد مدرس (در مثال ما مدرس زبان روسی، به عنوان زبان خارجی) تثبیت شده باشد و از سوی دیگر توقعات و نیازهای زبان‌آموزان (در مثال ما دانشجویان ایرانی) را منعکس نماید.

«نیاز جامعه» که در برنامه درسی دانشجویان دوره کارشناسی دانشکده زبان‌های خارجی مراکز آموزش عالی جمهوری اسلامی ایران منعکس شده است، به نحو بسیار دقیقی کل فرایند آموزش زبان روسی را در شکل‌گیری قابلیت و توانایی زبان‌آموزان در برقراری ارتباط در تمامی زمینه‌های عملکرد گفتاری یا همان توانایی ارتباطی آنان با هدف رفع مشکلات و مسائل عملی هدایت و تأمین می‌کند.^۱ همانگونه که به طور عملی نیز می‌بینیم، در «برنامه درسی» به گونه‌ای آشکار و روشن هدف عملی آموزش زبان روسی به عنوان زبان خارجی تشریح شده است.

۱- این مطالب برگرفته از رساله دکتری جمیله بابازاده با عنوان «مبانی زبانشناختی کتاب‌های درسی پایه برای دروس عملی زبان روسی برای دانشجویان زبانشناسی در مراکز آموزش عالی ایران» می‌باشد.

در رابطه با مفهوم وظیفه، باید گفت که این مفهوم در علم جامعه‌شناسی چنین تعریف شده است: «نقشی که یک مؤسسه اجتماعی مشخصی (و یا یک فرایند اجتماعی ویژه) بسته به نیازهای نظام اجتماعی سطح بالاتر سازمان و یا گرایش‌های طبقات تشکیل‌دهنده آن و یا گروه‌های اجتماعی و یا افراد ایفاء می‌کنند.» (دائرةالمعارف فلسفی ۷۵۱)

«وظایف یک مدرس متنوع است و تنها به این که درس جدید را توضیح داده و بنگرد که دانشجو چگونه آن را فراگرفته، محدود نمی‌شود.» (آکیشینا ۲۰۵)

حال سؤال این است که وظایف مدرس زبان روسی، به عنوان زبان خارجی، چیست و کدامیک از این وظایف در شرایط معینی از عملکرد نظام آموزشی - تربیتی، مهم‌تر و حیاتی‌تر به شمار می‌روند؟

بحث و بررسی

سعی ما بر اینست تا با تکیه بر پژوهش‌های بنیادی مالچانوفسکی در زمینه عملکرد مدرس زبان روسی، به عنوان زبان خارجی، به این سؤال که وظایف مدرس زبان روسی چیست و کدامیک از این وظایف در شرایط معینی از عملکرد نظام آموزشی - تربیتی، مهم‌تر و حیاتی‌ترند، پاسخ دهیم.

«اگر عملکردهای آموزشی - تربیتی مدرس زبان روسی، به عنوان زبان خارجی، را به صورت مجموعه‌ای از وظایف شغلی وی بپذیریم، ما این وظایف را در ارتباطاتی می‌یابیم که مدرس زبان با اجزای نظام آموزش زبان برقرار می‌کند. چنین تصویری در نتیجه نگرشی نظام‌مند حاصل می‌شود که بر مبنای آن می‌توان درباره وظایف عملکرد آموزشی - تربیتی بحث کرد، این برایندهنگامی رخ می‌دهد که روابط با دیگر اجزای تشکیل‌دهنده ساختار موضوع آموزشی یعنی «زبان روسی، به عنوان زبان خارجی» مشخص شده باشد.» (مالچانوفسکی ۸۵)

مالچانوفسکی موارد زیر را در ترکیب این اجزاء می‌گنجانند:

- مدرسان (توانایی ارتباطی، روش تدریس)
  - زبان‌آموزان (نیازهای آنان، انگیزش)
  - محتوای آموزش (تهیه و تنظیم مواد درسی)
  - ابزار آموزش (کتاب‌ها، کتاب‌های درسی، ابزار شنیداری و دیداری، ابزار فنی، توصیه‌های روش‌شناسی، برنامه‌های آموزشی).
- مطابق با موارد ذکر شده، مالچانوفسکی ارتباطات مدرس با اجزاء برشمرده در زیر را به

- عنوان مبنای دسته‌بندی وظایف مدرس زبان روسی، به عنوان زبان خارجی، چنین برمی‌شمرد:
- ارتباط مدرس با خود، به منزله جزئی از نظام آموزشی - تربیتی.
  - ارتباط مدرس با زبان‌آموز، هم به منزله فرد مؤثر در عملکرد آموزشی و هم به منزله فرد تأثیرپذیر از آموزش مدرس زبان.
  - ارتباط مدرس با موضوع مورد آموزش، شامل محتوای زبانی، اطلاع‌رسانی و ارتباطی موضوع.
  - ارتباط مدرس با ابزار آموزش به منزله ابزاری برای انجام کار آموزشی - تربیتی (ابزار مادی و روانی، همانند کتاب درسی، رایانه، گفتار و رفتار مدرس زبان).
- و سرانجام این‌که بنا بر مبنای نام‌برده، دسته‌بندی وظایف حرفه‌ای - آموزشی مدرس زبان روسی، به عنوان زبان خارجی که در زیر به شکل مختصر ارائه شده است، پیشنهاد می‌شود که عبارتند از:
- ۱- وظیفه ارتباطی - آموزشی که بسیار با اهمیت است، چرا که از یک سو با هدف عملی تدریس مرتبط است و از سوی دیگر با خود موضوع آموزش و محتوای ارتباطی، گفتاری و زبانی آن.
  - ۲- وظیفه اطلاع‌رسانی - انتقالی که همانند مورد قبل با محتوای موضوع آموزشی در ارتباط بوده و شامل انتقال اطلاعات لازم برای آموزش زبان روسی (اطلاعاتی درباره زبان، تاریخ، فرهنگ، شیوه زندگی، سنت‌ها و غیره) توسط مدرس زبان است.
  - ۳- وظیفه ابزاری - انطباقی مدرس زبان روسی، به عنوان زبان خارجی عبارت است از کاربست بهینه‌ترین ابزارهای آموزشی، شیوه کاربردی و همسویی آن‌ها با شرایط موجود در عملکرد آموزشی.
  - ۴- وظیفه خودباورپنداری و خودبالندگی مدرس زبان که شامل درک از خود و عملکرد خویش در فرایند آموزشی، خودارزیابی و خودسازی است.
  - ۵- وظیفه انگیزشی - گرایشی که با زبان‌آموز مرتبط بوده و شامل تبدیل زبان‌آموز از عامل تأثیرگیرنده آموزشی - تربیتی به عنصری فعال و در برابر، تأثیرگذار در آموزش.
- به این ترتیب، می‌توان گفت وظایف تعیین‌شده، عملکردهای جداگانه‌ای نبوده، بلکه جنبه‌های مختلف یک عملکرد که ارتباط تنگاتنگی با هم دارند، محسوب می‌شوند. باید یادآور شد که دسته‌بندی‌های آموزشی - تربیتی دیگری نیز وجود دارند که در آن‌ها کمیت و ساختار وظایف به شیوه دیگری مشخص شده‌اند. ولیکن آنچه که برای ما در این مقاله اهمیت دارد،

دسته‌بندی این وظایف نبوده، بلکه تلاش برای پاسخ به سؤالی است که در بالا مطرح شد، یعنی وظایف مدرس زبان روسی چیست و کدامیک از این وظایف در شرایط معینی از عملکرد نظام آموزشی-تربیتی، مهم‌تر و ضروری‌تر به شمار می‌روند؟ همان‌گونه که از عنوان مقاله پیداست، شرایط معین عملکرد نظام آموزشی-تربیتی در موضوع مورد بحث ما، همان نظام تدریس زبان روسی به عنوان زبان خارجی در دانشگاه تهران است.

از نظر ما یکی از مهمترین شرایط تدریس زبان روسی در دانشگاه تهران و در دیگر مراکز آموزش عالی ایران که دارای گروه زبان روسی‌اند، وظیفه انگیزشی-گرایشی مدرس زبان و ادبیات روسی است. با در نظر گرفتن این فرض که در میان متقاضیان فراگیری زبان روسی، می‌تواند افرادی نیز وجود داشته باشند که این رشته را نه به صورت آگاهانه، بلکه بر مبنای علاقه‌مندی به فراگیری یک زبان خارجی، انتخاب کرده‌اند و همچنین اگر در نظر بگیریم که آموزش زبان روسی در شرایط دور از محیط زبانی و فرهنگی گویشوران زبان روسی انجام می‌شود و در نتیجه فاقد عامل پتانسیل مثبت محیطی است، بدین ترتیب عامل انگیزش و وظیفه انگیزشی-گرایشی مدرس زبان روسی اهمیت ویژه‌ای می‌یابد و وی می‌تواند از چنین عواملی برای بالا بردن عامل انگیزش در دیگر دانشجویان بهره‌برداری کند.

در همین زمینه جا دارد به ویژگی مفهوم «نیاز جامعه» پردازیم که ویژگی دوساختاری دارد. با در نظر گرفتن موضوع مورد بحث در این مقاله، آنچه که برای ما اهمیت دارد، بخش دوم ساختار نیاز جامعه، یعنی توقعات و انتظارات زبان‌آموزان است. از همین جا می‌توان پی برد که چرا مسئله انگیزه و انگیزش به عنوان یکی از مهمترین شرایط آموزش دانشجویان ایرانی رشته زبان روسی در جایگاه نخست اهمیت قرار دارد. این مسئله یکی از اساسی‌ترین و مهمترین مسائل در روش تدریس زبان روسی، به عنوان زبان خارجی، و به‌ویژه در دانشگاه تهران به شمار می‌رود. و اما تعریف انگیزه چیست؟

«انگیزه عبارت است از یک موضوع مورد نیاز و یا آنچه که عملکردی متناسب با آن جهت‌دار می‌شود... انگیزش هم عبارت است از فرایند به انجام رسیدن انگیزه‌ها، عملی شدن آن‌ها و تبدیل شدن انگیزه‌ها به ابزاری برای تنظیم عملکرد.» (مالچانوفسکی ۲۵)

ویژگی انگیزه، به شیوه مبسوط‌تری در فرهنگ «روانشناسی» داده شده است: «انگیزه، گرایش به عملکردی است که مرتبط با نیاز فرد بوده و یا مجموعه‌ای از شرایط درونی و بیرونی است که منجر به تحرک فرد شده و تعیین‌کننده جهت‌گیری تحرک فرد است.»

(دایره‌المعارف روانشناسی ۲۱۹)

همانطور که روشن است، انگیزه مفهومی شخصی است، به همین دلیل در شرایط آموزش گروهی زبان خارجی (روسی)، نمی‌توان انگیزه‌های فردی هر یک از زبان‌آموزان را به طور جداگانه ملاک و مورد توجه قرار داد. بنابراین، از نظر روش تدریس زبان خارجی، مدرس زبان نه تنها ناگزیر، بلکه موظف است که به تصحیح و هماهنگ‌سازی انگیزه‌های زبان‌آموزان در چارچوب گروه آموزشی بپردازد. در رابطه با دانشگاه تهران، در شرایطی که انگیزش یادگیری زبان کمرنگ باشد، مدرس زبان باید به ایجاد و شکل‌گیری این انگیزه‌ها کمک کند و بیشتر به انگیزه‌هایی تکیه و توجه کند که با اهداف عملی آموزش زبان مطابقت دارند. این‌گونه است که انگیزه‌ها به هدف تبدیل می‌شوند. اهدافی که بواسطه انگیزه‌های انتخاب و نیز انگیزه‌های فراگیری مطرح می‌شوند، می‌توانند بسیار متنوع و مختلف باشند. از جمله این اهداف و انگیزه‌ها، موارد زیر را می‌توان نام برد:

- تمایل به داشتن تحصیلات عالی
  - میزان مطرح بودن آن زبان در سطح دنیا (جامعیت یک زبان)
  - امکان کاریابی و به دست آوردن شغل
  - امکان دیدن فیلم، مطالعه ادبیات و برقراری ارتباط اینترنتی به زبان روسی
  - تمایل به ادامه تحصیل در روسیه و دیگر کشورهای روسی‌زبان
  - علاقه‌مندی به شغل مدرس زبان روسی، به عنوان زبان خارجی
  - نداشتن امکان حق انتخاب زبان دیگری
  - سختی یا آسانی زبان مورد فراگیری
  - علاقه به زبان
  - داشتن استعداد نسبت به فراگیری زبان خارجی (روسی)
  - تمایل به تحصیل در دانشگاهی معروف با ترکیب استادانی با پشتوانه علمی قوی
- می‌توان نکات دیگری را نیز به موارد بالا افزود، اما از آنجایی که پژوهش ما درباره توصیف نقش و وظایف مدرس زبان روسی در فرایند شکل‌گیری و رشد انگیزش فراگیری زبان روسی، به عنوان زبان خارجی است، ما راهکارهایی را براساس پژوهش و تحلیل ارائه می‌دهیم و امید داریم که این راهکارها به راه حلی عملی برای این مسئله مهم بیانجامد.
- وظایف انگیزشی - گرایشی مدرس زبان روسی، به عنوان زبان خارجی در دانشگاه تهران او را موظف به انجام موارد زیر می‌کند:

۱- افزایش علاقه به آموزش زبان.

بایسته است بر روی این مسئله تأمل بیشتر و مفصل‌تری داشته باشیم. تجربه تدریس و مشاهدات چندین ساله عینی گواه بر این نکته است که در اوایل دوره فراگیری زبان روسی همانطور که استدلال کردیم، علیرغم این که برخی از دانشجویان ایرانی بدون آشنایی با زبان روسی وارد این رشته می‌شوند، که علت این مسئله را می‌توان متداول نبودن زبان روسی در ایران ذکر کرد، ولیکن با شروع کلاس‌ها علاقه‌ای پویا از خود بروز داده و در نهایت رابطه مثبتی با زبان روسی برقرار می‌کنند. در اینجا این نکته مهم و قابل توجه است که مدرس زبان روسی ضمن آگاهی و در نظر داشتن این ارتباط مثبت، می‌کوشد تا با به کارگیری روش‌ها و شیوه‌هایی گوناگون، باعث دور کردن تصور سخت بودن زبان روسی و در نتیجه تقویت انگیزش در بین زبان‌آموزان شود. البته ما سخت بودن زبان روسی را انکار نمی‌کنیم، ولیکن اصرار بر این نکته داریم که زبان روسی سخت‌ترین زبان‌ها نیست. این موضوع را با اطلاعات موجود و مثال‌هایی واقعی از زندگی می‌توان اثبات نمود. برای مثال بهتر است دانشجویان ایرانی را با مطالبی که شوکین در کتاب آموزش زبان به خارجی‌ها ذکر می‌کند آشنا کرد: «همانطور که روشن است از نظر درجه سخت و آسان بودن، زبان‌ها به چهار گروه تقسیم می‌شوند (از آسان به سخت): گروه اول- ایتالیایی، اسپانیایی؛ گروه دوم- انگلیسی، فرانسه، آلمانی؛ گروه سوم- روسی، فنلاندی-مجاری، لهستانی، عبری، ترکی؛ گروه چهارم- عربی، چینی، ژاپنی، کره‌ای.»

ما باید دانشجویان ایرانی را با طرح مسائلی از این قبیل، تشویق کنیم، برای مثال این‌که ۱- آنان از تجربه فراگیری زبان عربی در مدرسه برخوردارند. ۲- این که نه تنها در زبان روسی، بلکه در زبان آلمانی نیز پادژها (حالات مختلف صرف اسم در نقش‌های دستوری) وجود دارند. ۳- در زبان روسی حروف اضافه وابسته به اسم وجود ندارد. ۴- در زبان روسی تعداد بسیار زیادی کلمات بین‌المللی وجود دارند که فراگیری آن‌ها آسان است. ۵- برخی از اصطلاحات زبان روسی در زبان فارسی کاملاً اصطلاحات معادل دارند (از آب گل‌آلود ماهی گرفتن، دندان‌های اسب پیشکشی را نمی‌شمارند، گرگ در لباس بره و غیره). ۶- تشخیص جنس بسیاری از اسامی از روی پایانه آن به راحتی امکان‌پذیر است.

۲- تشویق دانشجو، به این معنی که حتی کوچکترین پیشرفت‌های او در آموختن زبان را در نظر گرفته و در حضور همکلاسی‌هایش این پیشرفت‌ها از سوی استاد مطرح شود.

۳- تعریف کردن و آوردن مثال‌هایی از اشتغال موفق دانش‌آموختگان گروه زبان و ادبیات

روسی دانشگاه تهران (صدای جمهوری اسلامی ایران، مدرس مراکز آموزش عالی ایران، مترجم رسمی حقوقی، مترجم در شرکت‌های خصوصی، بنگاه‌های مسافرتی، مؤسسات دولتی و سازمان‌های مختلف و غیره).

۴- با الگو قرار دادن خود، انگیزه دانشجویان را تقویت کرده و گسترش دهد، یعنی ضمن برقراری ارتباط روانی خوب با زبان‌آموز، در کلاس، جو عاطفی مناسبی ایجاد کرده تا مانع بروز فشار هیجانی در دانشجویان شود.

۵- مسائل مربوط به ارزشیابی را به طور عینی و ثابت اجراء کند، یعنی ارزشیابی به گونه‌ای باشد که ضمن در نظر داشتن تطبیق یا عدم تطبیق نتایج عملکرد آموزشی زبان‌آموز با سطح تعیین‌شده برای فراگیری، تأثیر تربیتی نمره اختصاص یافته را نیز در نظر داشته باشد. به نظر می‌رسد که برشمردن تمامی وظایف انگیزشی - گرایشی مدرس زبان روسی، به عنوان زبان خارجی، در چارچوب این مقاله امکان‌پذیر نیست. ما در اینجا تنها به بارزترین این وظایف اشاره کردیم، چرا که شرایط دقیق هر یک از فرایندهای آموزشی، چنان ویژه و مختص به خود همان فرایند است که تنها برشمردن آن کافی نیست و گاهی برخی از خود این شرایط منجر به ایجاد شرایط دیگری می‌شوند.

نتیجه

در این مقاله تلاش شد تا ضمن بررسی وظایف مدرس زبان روسی، به عنوان زبان خارجی، مهمترین وظیفه وی را در شرایط عملکرد نظام آموزشی - تربیتی مشخص نماییم. در همین رابطه، نظریات مالچانوفسکی که تحقیقاتی گسترده و بنیادی در این باره دارد، نیز بررسی شده و بر مبنای آن، دسته‌بندی مناسبی از وظایف حرفه‌ای - آموزشی مدرس زبان روسی، به عنوان زبان خارجی، پیشنهاد شد. سپس شرایط تدریس زبان روسی در دانشگاه تهران و سایر مراکز آموزش عالی مورد بحث و بررسی قرار داده شد و در همین زمینه، موضوع انگیزه و انگیزش به عنوان یکی از مهمترین شرایط آموزش دانشجویان ایرانی رشته زبان روسی مطرح شد که این عامل خود منجر به وظیفه انگیزشی - گرایشی مدرس زبان روسی، به عنوان زبان خارجی، در دانشگاه تهران می‌شود و مدرس زبان روسی برای اجرای این وظیفه ملزم به رعایت مواردی است که در متن مقاله به آن‌ها اشاره می‌شود.

در پایان مقاله، لازم است نکته بسیار مهمی را متذکر شد. نکته این است که طرح مسئله فوق به هیچ وجه از ارزش و نقش برجسته مدرس زبان روسی در فرایند آموزش نمی‌کاهد،

بلکه برعکس، منجر به خودتحلیلی و خودارتقایی و در نهایت باعث موفقیت شغلی و حرفه‌ای او می‌شود که تمامی این‌ها تأمین‌کننده رشد بالای کیفی زندگی اوست. زیرا همانطور که ماسلاو گفته است: «انسان تجربه را همانند سکه در قلمک جمع نمی‌کند؛ اگر در این تجربه چیز با ارزش و مهمی وجود داشته باشد، در این صورت خود تجربه انسان را تغییر می‌دهد». (ماسلاو ۱۸۹) ما نیز با توجه به تجربه شخصی خود معتقدیم که برای رسیدن به مهارت استادی، تنها افزایش سنواتی ملاک نیست، بلکه مدرس باید بتواند به طور مرتب، شخص خود و عملکردش را ارزیابی و تجزیه و تحلیل کرده و آن را بهبود ببخشد. در این رابطه خوشبختانه می‌بینیم که چطور در سایه تلاش مداوم و سطح بالای خودادراکی، مدرسان زبان روسی در دانشگاه تهران روز به روز موفقیت‌های بیشتری را در عملکرد آموزشی و علمی - پژوهشی به دست می‌آورند. چرا که علیرغم عدم آشنایی برخی از دانشجویان با زبان روسی در ابتدای ورود آنان به دانشگاه که ممکن است منجر به تضعیف انگیزه در آنان شود، عملکرد موفقیت‌آمیز دوره کارشناسی، همچنین ایجاد دوره‌های کارشناسی ارشد و دکتری زبان روسی و نیز موفقیت‌های دانش‌آموختگان این رشته در زمینه‌های مختلف شغلی مربوطه و در بازار کار، نتیجه تلاش بی‌حد، مهارت حرفه‌ای و داشتن احساس وظیفه و مسئولیت بالای مدرسان زبان روسی در دانشگاه تهران در برابر خود، در قبال دانشجویان و در نهایت در برابر جامعه است.

Bibliography

- Akshina, A.A., Kagan O.E. (2004). *Learn to teach for teacher of Russian language as foreign language*. Moscow: Ruski Yazik.
- Babazadeh Dj. (2005). Dissertation on “Linguistics bases of basic textbook for practical course of Russian language for students- philologists in institutes of higher education in Iran”. Moscow.
- Ilichev L.F, ed. (1983). *Philosophical Encyclopaedic Dictionary*. Moscow.
- Moslau A. (1990). *Motivation & personality*. Eurasia: SPb.
- Molchanovski B.B., Shepelevich L. (2002). *Teacher of Russian language as foreign language. Introduction to profession*. Moscow: Ruski Yazik.
- Petrovski A.B & Yroshevski M. G. (1990). *Psychology: Dictionary*. (1990). Moscow.
- Shukin A.N. (2004). *Teaching of foreign languages*. Moscow: Vishaya Shkola.